

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-08-24

Diarienummer N609-4350/20

Handläggare

Patrik Kjällgren

Telefon: 031- 367 33 45

E-post: patrik.kjallgren@grundskola.goteborg.se

Information om Bemanningseenhetens arbetssätt

Förslag till beslut

Grundskolenämnden antecknar informationen till protokollet och förklarar uppdraget fullgjort.

Sammanfattning

Grundskoleförvaltningen har av nämnden fått i uppdrag att ge fördjupad information om Bemanningseenhetens arbetssätt och hur behovet av vikarier tillgodoses när enheten inte kan vara behjälplig. I ärendet beskrivs hur arbetet med vikarieanskaffning sker, vilka kompetenskrav som ställs vid rekrytering av timavlönade och hur arbetet har fortlöpt, vilka utmaningar som uppstått, vilka åtgärder som vidtagits samt aktuell status på arbetet. Bakgrunden till nämndens uppdrag var ett yrkande från S och D om uppfattade svårigheter att bemanna organisationen med vikarier under hösten 2020. Detta bekräftas av förvaltningen och det redogörs för de åtgärder som vidtagits. Utifrån den statistik som finns avseende beställningar av timvikarier gör förvaltningen bedömningen att leveransen i arbetet med att bemanna organisationen har förbättrats samtidigt som beställningarna ökat ytterligare. Det har varit svårigheter i samband med uppstart hösttermin 2021 med en kraftig ökning av antalet bokningar jämfört med hösten 2020. I de lägen Bemanningseenheten inte kan tillsätta en beställning går beställningen vidare till externa leverantörer. Kan dessa inte leverera avslås beställningen. Förvaltningen beskriver planerade åtgärder framåt för att förbättra bemanningsarbetet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Användandet av en bemanningseenhet bör ge högre nyttjandegrad av timavlönade medarbetare. Vidare är det ett billigare alternativ än externa leverantörer. Utifrån tidigare utredningar och de underlag som tagits fram i samband med besvarandet av detta ärende framgår även att Bemanningseenheten är en väg att söka sig in i förvaltningen vilket medför färre rekryteringsprocesser för skolorna.

Bedömning ur ekologisk dimension

Grundskoleförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Grundskoleförvaltningens arbetssätt genom bemanningseenheten möjliggör för timavlönade att arbeta med en högre sysselsättningsgrad. Vidare kan av underlagen ses att arbete genom Bemanningseenheten ofta leder till uppdrag inom förvaltningen med tryggare anställningsvillkor. Det arbetssätt som Bemanningseenheten har i samband med

rekrytering och bemanning säkerställer upprätthållandet av lagar, avtal och andra styrande dokument. Detta avser bland annat att säkerställa att utdrag från belastningsregister har uppvisats före den timavlönade börjar arbeta vid en skola.

Samverkan

Ärendet har informerats om på Förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 29 november som en del av ärenden till nämnd.

Ärendet

Grundskolenämnden har gett förvaltningsdirektören i uppdrag enligt beslut § 291, N609-4350/20 att återkomma till nämnden med fördjupad information om Bemanningssenhetens arbetssätt och om hur bemanning tillgodoses när enheten inte kan vara behjälplig.

Beskrivning av ärendet

Mot bakgrund av ett yttrande kring uppfattade svårigheter för Bemanningssenheten att leverera den bemanning som efterfrågades gav nämnden förvaltningen i uppdrag att redogöra för Bemanningssenhetens arbetssätt.

Bakgrund

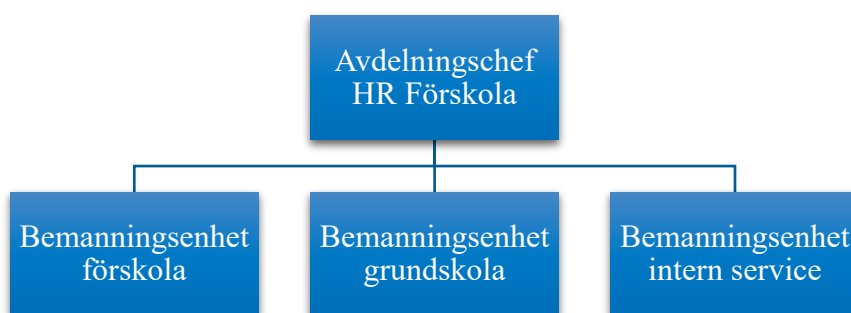
Bemanningssenheten har haft i uppdrag att leverera vikarier till skolorna sedan hösten 2019. Organisatoriskt tillhör Bemanningssenheten Förskoleförvaltningen och mellan Grundskoleförvaltningen och Bemanningssenheten finns en överenskommelse som reglerar enhetens uppdrag till Grundskoleförvaltningen.

Beslutet att starta en gemensam bemanningssenhet föregicks av en större utredning som utredde huruvida förskola och grundskola skulle ha en bemanningssenhet för att tillgodose behovet av vikarier för kortare uppdrag.

Utredningen föreslog ett användande av en bemanningssenhet som ett sätt att säkra att lagar och avtal följs, att minska kostnaderna jämfört med att använda externa leverantörer samt för att kunna erbjuda attraktivare anställningsvillkor för timavlönade och bättre kompetensutveckling.

Innan Bemanningssenheten hade startats upp fullt ut fanns flera lösningar inom förvaltningen där vissa använde tidigare stadsdelars bemanningssenheter, andra främst egna timvikarier och många skolor beställde vikarier direkt från bemanningsföretag.

Organisation

För närvarande är bemanningen uppdelad på tre enheter, varav två berör grundskola. En enhet arbetar med bemanning av grundskolornas pedagogiska och administrativa personal. För grundskola och förskola finns en bemanningssenhet som arbetar gentemot intern service som innehåller måltid, lokalvård och vaktmästeri (MLV).

Bemanningssenheten som stödjer intern service har varit ett pilotprojekt och har i stora drag fallit väl ut. Enhetscheferna inom MLV uppskattar det stöd som getts och

bemanningsenheten används nästan uteslutande som rekryteringsväg för flera yrkeskategorier. Beslut har tagits om att permanenta användandet av en bemanningsenhet även för dessa delar av verksamheten. Detta kommer organiseras inom befintliga enheter.

Avseende skolornas behov av timavlönad personal till undervisningen sker arbetet under en avgränsad enhet med egen enhetschef. På den enheten är sex HR-specialister anställda som arbetar med nyanställningar, introduktion, kontroller av lag och avtal samt uppföljning av synpunkter med beställare och timavlönade. Därtill har enheten elva administratörer som hanterar bokningar, tekniska frågor med flera frågor. Utöver Bemanningsenheten sker all rekrytering genom rekryteringsenheten och för närvarande arbetar sex HR-specialister med rekrytering till bemanningsenhet grundskola.

Uppdrag

I den överenskommelse som finns upprättad mellan grundskoleförvaltningen och Bemanningsenheten tydliggörs vilket uppdrag Bemanningsenheten har.¹

Överenskommelsen följs upp av en styrgrupp med representanter för förvaltningsledning och bemanningsenheterna. Styrgruppen träffas fyra gånger per år.

Bemanningsenheten ansvarar för tillsättning av timavlönade medarbetare på korttidsuppdrag samt bistår med stöd i tidsbegränsade uppdrag upp till sex månader i enlighet med Göteborgs Stads rekryteringsordning.

Bemanningsenheten har inte i uppdrag att tillhandahålla tillsvidareanställd personal. Vid enstaka tillfällen, när det uppstår överskott av personal på skolenheter, har och kan Bemanningsenheten vara behjälplig i att förmedla uppdrag för befintligt anställda till andra skolor. Detta sker under begränsad tid och anställning, personalansvar samt lönekostnader åligger ordinarie arbetsplats.

I de fall Bemanningsenheten inte har kunnat leverera på bokningar tar Bemanningsenheten kontakt med externa leverantörer enligt upphandlat avtal. Först därefter kan en bokning avslås. Grundskolor och grundsärskolor ska inte ta direktkontakt med bemanningsföretag. I och med att upphandlade leverantörer används av Bemanningsenheten säkerställs att krav ställs på leverantör att uppfylla lag och god sed på arbetsmarknaden.

Organisering och arbetssätt

Skolorna ansvarar för:

- Beställning enligt rutin till Bemanningsenheten
- Det operativa uppdraget
- Arbetsmiljön på enskild arbetsplats
- Bidra till uppföljning av anställda

Bemanningsenheten ansvarar för:

- Rekrytering av timvikarier till olika roller (genom Rekryteringsenheten)
- Matchning mellan behov och tillsättning

¹ Se bilaga 2 Överenskommelse Bemanningsenhet Förskola och Grundskola

- Säkerställande att lagar och avtal följs inklusive företrädesrätt, sjuklönelag, lagen om offentlig upphandling, brottsregisterutdrag med flera lagar och regler
- Övrig personaladministration
- Övergripande introduktion av nyanställda
- Motivationssamtal till vidareutbildning
- Uppföljning och avslut av anställda
- Beställning av externa leverantörer

Den timavlönade ansvarar för:

- Tacka ja till erbjudna uppdrag
- Utföra uppdrag

Den timavlönade meddelar vilken eller vilka skolor den är intresserad av att vikariera på och sätter upp vilka tider den är intresserad av att arbeta. Skolorna lägger in en beställning på de uppdrag de har behov av. Vid matchning av bokning från skola prioriteras tillgängliga vikarier alltid utifrån erfarenhet av aktuell skola och kvalifikationskraven för det specifika uppdraget. Detta i syfte att öka kontinuiteten.

Kontinuitet är en utmaning vid bemanning med timavlönad personal. Kontinuitet ställs i vissa lägen mot möjligheten att erbjuda timavlönad personal goda villkor i form av hög sysselsättningsgrad. De flesta timavlönade arbetar på några få skolor och skrivs inte in på fler än som mest fem eller sex skolenheter.

Prissättning och kostnad

Bemanningsenheten ska vara självfinansierad. Det innebär att enhetens övergripande kostnader ska täckas av den avgift som tas ut vid beställande av timvikarie. Detta regleras genom en prismodell² där Bemanningenheten har ett påslag om 30 % på lönekostnaden. I påslaget ingår även semesterersättning och sjuklön med flera direkta lönekostnader samt tid för den timavlönades centrala introduktion och information.

Den merkostnad som tillkommer vid beställning av extern leverantör belastas grundskoleförvaltningen utöver beställningspriset.

I det fall Bemanningenheten inte når ett nollresultat återförs eventuellt under- eller överskott av Grundskoleförvaltningen respektive Förskoleförvaltningen.

Kvalifikationer och kompetenser

För att arbeta som timavlönad vikarie inom grundskoleförvaltningen krävs goda kunskaper i svenska i tal och skrift samt att kandidaten bedöms ha förmåga att samspela med barn och vårdnadshavare. Alla måste uppvisa giltigt brottsregisterutdrag.

I olika uppdrag krävs därefter olika kvalifikationer. För att arbeta som lärare i fritidshem, förskoleklass, grundskola samt grundsärskola och fritidsledare krävs erfarenhet av arbete med barn och unga. Motsvarande kvalifikationskrav gäller även vid användande av upphandlade bemanningsföretag. Därtill krävs kunskaper i de ämnen som undervisas i.

Vissa kompetenser är svårare att få tag i än andra. Bemanningenheten uppfattar att det är svårare att finna timavlönade med rätt kompetens i exempelvis vissa språk eller praktisk

² Se bilaga 2 Överenskommelse Bemanningenhet Förskola och Grundskola

estetisk verksamhet samt för arbete i grundsärskolor. Generellt är det lättast att matcha vikarier mot behov i låg- och mellanstadiet.

Bemanningsenheten och rekryteringsenheten har följt upp rekryteringarna som genomförts under perioden januari – juni 2021. I grundsärskola anställs 7 % av de sökande som timavlönade. I grundskola anställs 20 % av de sökande. Av de som ej anställs är det en mindre del som tackar nej till erbjudande om anställning, ca 4 % i grundskola och 12,5 % i grundsärskola. Övriga bedöms ej vara aktuella för tjänst av olika anledningar, bland annat att de ej uppfyller kompetenskraven. Totalt har 521 timavlönade anställts under perioden.

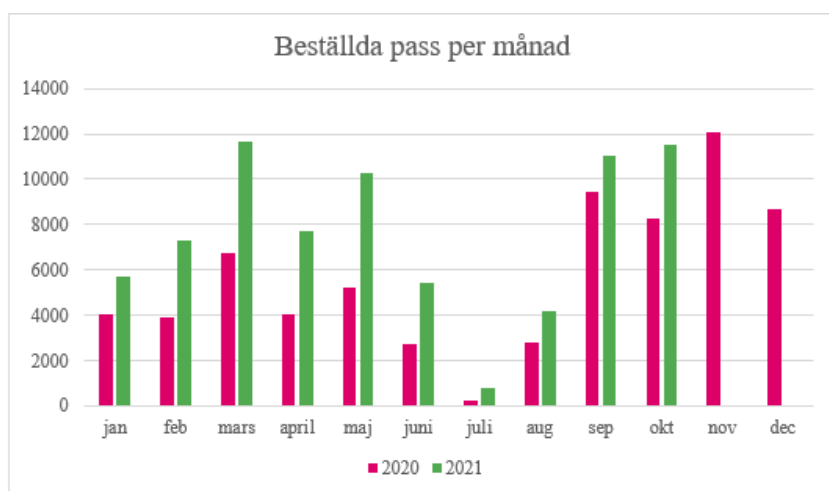
För att kunna möta samtliga beställningar uppskattar Bemanningsenheten att de ständigt behöver ha mellan 1 300 och 1 900 tillgängliga timavlönade förutom under sommarmånaderna då behovet är mycket lägre.

Bemanningsenheten ser också att det är en förhållandevis hög omsättning av timavlönade över tid. De ser en hög konkurrens om arbetskraft från bland annat omsorg, vård, service och restaurang. De ser också att en stor andel av de timavlönade väljer att lämna uppdraget under sommaren. Det kan handla om att den timavlönade fått andra uppdrag eller att de väljer att börja studera. Inför höstterminens start uppges 25–30 % av de timavlönade som arbetat under våren lämna sina uppdrag. En viktig orsak till tappet bedöms vara att skolornas verksamhet har ett kraftigt minskat vikariebehov under sommaren.

Vidare är en timavlönad anställning ofta en inkörsport till mer varaktiga uppdrag inom förvaltningen. Från 1 januari 2021 till den 20 september 2021 hade 305 timavlönade gått vidare internt till månadsanställning under året. Det innebär att en stor andel av de som börjar på en timavlönning övergår till månadsavlönning i Grundskoleförvaltningen vilket säkrar tillgång på månadsvikarier men också ökar personalomsättningen bland tillgängliga timavlönade.

Utfall bemanningsenhet grundskola

Bemanningsenheten mot skola har sett en ökning av antalet beställningar över tid. Samtidigt varierar behovet över läsåret.

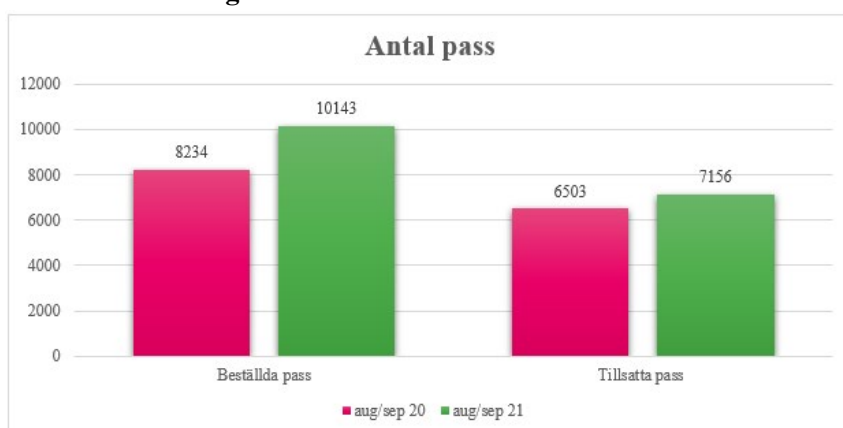

Tabellen ovan visar antalet beställda pass per månad. Mellan 2020 och 2021 är det en ökning av antalet beställningar för varje månad. Det framgår även att behovet är mycket lägre för juni-augusti.

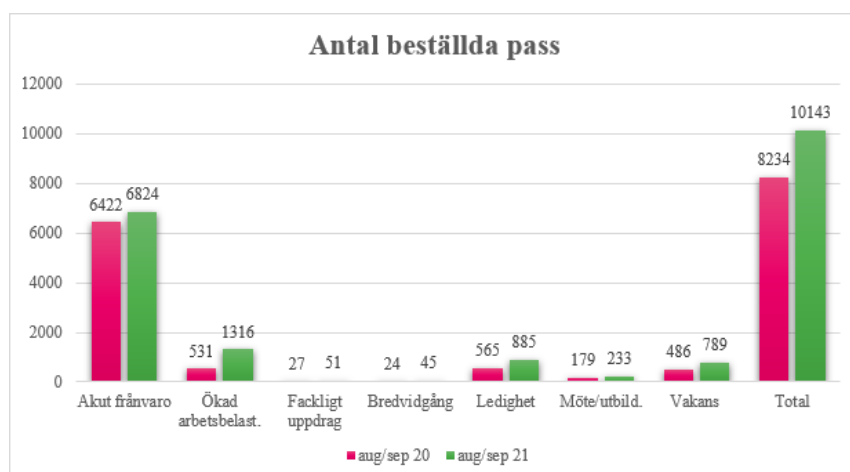
Samarbete med externa leverantörer

Vid de tillfällen när Bemanningseenheten inte kan tillhandahålla en timavlönad vikarie så kontaktas externa leverantörer. För januari-juni 2021 levererade externa leverantörer 7 % av alla beställningar. För denna period tillsattes totalt sett 99 % av alla bokningar från skolorna. För perioden har bokningarna avsett 307 176 beställda timmar vilket motsvarar ca 380 årsarbetare på årsbasis. För höstterminen finns ännu inte uppdaterad data kring användandet av externa leverantörer.

Jämförelse för augusti

Vid en jämförelse mellan augusti 2020 och 2021 har antalet pass ökat med ca 20 procentenheter. Antalet av Bemanningseenheten tillsatta pass har ökat med ca 9 procentenheter. Det innebär att bemanningseenheten har levererat fler pass men att det inte motsvarar det ökade behovet. Orsaken att andelen minskat är att det inte funnits tillräckligt många tillgängliga timavlönade.

Vid beställning av pass uppger beställaren orsak. Av statistiken för augusti framkommer att samtliga orsaker har ökat. Det är svårt att dra någon slutsats av respektive kategori utifrån att det utgör självrapportering och kan finnas flera bakomliggande orsaker. Det kan konstateras att det totala behovet har ökat. I samhället i stort rapporteras ett ökat uttag

av bland annat vård av barn och utifrån de restriktioner som varit kring pandemin har korttidssjukfrånvaron ökat.

Bemanningsenheten bedömer att det är svårt att prognosticera förväntad frånvaro givet den påverkan som förändrade regelverk och rekommendationer kopplat till den pågående pandemin orsakar.

Bemanningsenheten hade inför läsårsstart 2021 arbetat med att utöka antalet tillgängliga timavlönade. Totalt var det 95 timavlönade fler tillgängliga vid terminsstart 2021 än terminsstart 2020.

Bemanningsenheten uppfattar en högre konkurrens om arbetskraft inför och under hösttermin 2021 jämfört med hösttermin 2020 då andra branscher, till exempel restaurang, ökat sin bemanning. Detta leder till högre omsättning av timavlönade.

Åtgärder

Bemanningsenheten har inför uppstart 2021 arbetat med att utöka antalet vikarier. Samtidigt har det skett en stor ökning av antalet bokningar vilket medfört att det inte gått att möta alla beställningar.

Rekryteringsenheten fortsätter sitt arbete att eftersöka lärarstudenter till att bli timvikarie. Samtliga lärarstudenter som gör VFU inom Grundskoleförvaltningen informeras om möjligheten att kunna arbeta extra som timavlönad vikarie inom förvaltningen.

HR-avdelningen initierar ett arbete under hösttermin 2021 för att se över arbetsformerna för att långsiktigt säkra tillgången på rätt kompetens och möjliggöra attraktiva anställningsvillkor. Långsiktigt behöver strategier etableras för att täcka delar av det permanenta vikariebehov som alltid kommer att finnas genom tidsbegränsade eller tillsvidare anställda månadsavlönade medarbetare på skolorna. Vi behöver organisera oss ur, inte rekrytera oss ur bemanningsproblematiken för att stärka kontinuiteten i verksamheten.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att utlåtandet besvarar uppdraget och redogör för de fördelar och utmaningar som finns med Bemanningsenhetens arbetsätt och beskriver identifierade utvecklingsområden i det fortsatta arbetet.

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Kristin Perem
Avdelningschef HR